

Verfrissende kijk op het zwijgen van God

Marjo Korpel en Johannes de Moor: De Zwijgende God. Skandalon, Vught. isbn 9789490708313; 316 blz. €28,50

De schrijvers:

Marjo Korpel is universitair hoofd-docent Oude Testament aan de Universiteit Utrecht en daarnaast predikant in de Protestantse Kerk in Nederland (PKN). Johannes de Moor is emeritus hoogleraar Semitische talen en culturen van het Oude Nabije Oosten aan de Protestantse Theologische Universiteit. Begin 2011 verscheen van deze auteurs de Engelse studie 'The Silent God'. 'De Zwijgende God' is geen vertaling, maar een bewerking voor een niet-specialiseerd publiek.

De thematiek:

In onze naoorlogse cultuur is de afwezigheid van God een steeds terugkerend thema in de kunsten en het denken: van de romans van Jan Siebelink tot de films van Ingmar Bergman, van de geschriften van Eli Wiesel tot de 'God-is-dood-theologie'. Deze ervaring van Gods zwijgen wordt dan meestal gecontrasteerd met de bijbelse taal waar God regelmatig duidelijk spreekt. In 'De Zwijgende God' proberen de

auteurs, door nauwkeurige bestudering van de Bijbel en andere bronnen uit het Oude Nabije Oosten, te ontdekken wat men vroeger eigenlijk bedoelde wanneer men het had over een sprekende of zwijgende God. Vanuit deze inzichten voeren de auteurs een gelovig pleidooi om het zwijgen van God vanuit een bijbels perspectief te herzien.

Karakteristieke zin:

"Veel mensen geloven nog dat berichten van God op zijn minst door engelen moeten zijn overgebracht om waar te kunnen zijn."

Opvallendste stelling:

Moderne bijbellezers kunnen zich verbazen over de relatieve duidelijkheid waarmee God in het Oude Testament lijkt te spreken: 'God sprak tegen de koning', 'de Heer zei tegen Noach'. De auteurs van 'De Zwijgende God' vergelijken deze teksten met andere teksten uit het Oude Nabije Oosten, en concluderen dat hier sprake is van een stijlmiddel dat voor moderne lezers misleidend kan zijn.

De auteurs tonen aan dat formuleringen zoals 'God sprak' conclusies waren van een lang en complex pro-

ces waarbij het volk, koningen of kroniekschrijvers erachter probeerden te komen of een boodschap werkelijk van goddelijke oorsprong was. Zo'n boodschap werd medege-deeld door 'religieuze professionals', bijvoorbeeld een profeet of waarzegger. Maar aangezien deze elkaar nogal eens tegenspraken, wist men niet zomaar wie men moest geloven. Als er staat 'God sprak', wordt er dus niet bedoeld dat Gods stem luid en duidelijk uit de hemel had geklonken.

De Bijbel laat dan ook veel ruimte voor de eigen verantwoordelijkheid van mensen om Gods stem te horen. Bijbelse openbaring is volgens de auteurs daarom geen kwestie van eenrichtingsverkeer, waarbij een boodschap uit de hemel recht naar beneden komt vallen, maar het is een creatief en interactief proces tussen God en mensen.

Reden om dit boek niet te lezen:

Het boek is geschreven voor niet-specialisten, zo meldt het voorwoord. Wie een goed leesbaar boek verwacht, komt echter bedrogen uit. De auteurs proberen uitpuddend te zijn in de analyse van het bronnenmateriaal. Voor een wetenschap-

pelijk onderzoek is dat vast wenselijk, maar het maakt het voor de niet-specialist vooral erg langdradig.

Reden om dit boek wel te lezen:

De auteurs bieden op grond van eeuwenoude teksten een tegendraadse en zeer verfrissende kijk op de postmoderne thematiek van 'de zwijgende God'. God kan afwezig lijken, maar is het niet een zwaktebod om het daarbij te laten? Ook in bijbelse tijden klonken er immers geen stemmen uit de hemel. Zo werpen de auteurs de prikkelende vraag op, of het zwijgen van God in onze tijd wel het werkelijke probleem is. Moeten gelovigen zich niet actiever engageren tegen bijvoorbeeld onrecht, liever dan te klagen dan dat God zwijgt? Verwacht God niet dat zij zelf namens God spreken, zoals eens de profeten deden? 'De Zwijgende God' is een doorwrochte historische studie met een actuele boodschap van formaat. Vaktheologen mogen hier zeker notie van nemen, maar ook voor predikanten is het een aanrader: zij moeten immers wekelijks de vertaalslag maken van een sprekende God uit de Bijbel naar de ervaring van mensen nu. **Sjoerd Mulder**

Trouw tipt

1. **Het vergeten christendom**
Philip Jenkins

2. **De vierde eeuw**
Wim Jurg

3. **De Zwijgende God**
Marjo Korpel en
Johannes de Moor

4. **Land van mensen**
Gied ten Berge

5. **Zwevende gelovigen**
Joep de Hart

